Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

GYÓGYPEDAGÓGIAI ALAPISMERETEK

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény (CRPD)

A FOGYATÉKOSJOGI ENSZ- EGYEZMÉNY- CRPD

A fogyatékosjogi ENSZ- egyezmény; CRPD; /röviden ENSZ-konvencióként is említik/

- „Olyan úttörő dokumentum, amely egyszerre rögzíti a fogyatékossággal élő személyek **polgári és politikai, továbbá gazdasági, szociális és kulturális jogait**.
- Az ENSZ egyezmény deklarálja a méltóság, az egyéni autonómia, a függetlenség, a diszkrimináció tilalma, a társadalmi részvétel, az emberi sokszínűség, az esélyegyenlőség és a hozzáférhetőség elvét.”

AZ ENSZ EGYEZMÉNY RATIFIKÁLÁSA

- Az ENSZ 2006. december 13-án fogadta el a megállapodást
- Magyarország a **Fogyatékosjogi ENSZ-egyezményt** elsőként, **2007. március 30-án**,
- annak **Fakultatív Jegyzőkönyvét másodikként**, 2007. **július 20-án ratifikálta**, s a 2007. évi XCII. törvénnyel hirdette ki, ezáltal az abban foglaltak megvalósítását és ellenőrzését elfogadta.
- Az egyezmény megállapítja, hogy a kormányoknak mit kell tenniük a fogyatékossággal élő személyek jogainak védelme és előmozdítása érdekében.

A FOGYATÉKOSSÁG SZOCIÁLIS MODELLJE & CRPD

A fogyatékossággal élő ember- nem a társadalmi juttatások és szánalom tárgya - hanem **önmagáért kiállni képes, aktív, tevékeny ember emberként,** a **fogyatékosság** pedig a **társadalmi korlátokból** származik.

Tehát: **meg kell szüntetni a társadalmi / környezeti korlátokat**

Nemzetközi szintű jogi eszköze **a Fogyatékosjogi ENSZ-egyezmény** (CRPD –angol név rövidítése)

FOGYATÉKOSJOGI ENSZ EGYEZMÉNY PREAMBULUMA

Az egyezmény **semmilyen különleges jogot nem teremt**, arra törekszik, hogy a fogyatékossággal élő személyek mindenki máshoz hasonlóan élhessenek és emberi jogaikat ugyanúgy élvezhessék.

Preambulum (bevezetés) 1. cikk

„A jelen Egyezmény célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi fogyatékossággal élő személy számára, és a velük született méltóság tiszteletben tartásának előmozdítása.”

CRPD 2. CIKK- FOGALMAK

A „kommunikáció” fogalmába tartoznak a nyelvek, a kivetített szöveg, a Braille-nyomtatás, a taktilis kommunikáció, a nagyméretű betűkkel történő nyomtatás, a hozzáférhető multimédia, valamint az írott, a hangzó és az egyszerű szöveg, a felolvasás.

A „nyelv” magába foglalja a beszélt nyelvet, a jelnyelvet és a nem beszélt nyelv egyéb formáit.

CRPD 2. CIKK- FOGALMAK

- A „fogyatékosság alapján történő hátrányos megkülönböztetés”
- „Egyetemes tervezés”-en a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás, vagy speciális tervezés szükségessége nélkül.

PREAMBULUMA ÉS A BEVEZETŐ CIKKEK

- e) cikk, mely a **fogyatékosság változó fogalmát és a szociális modellt eleveníti meg**:
- „e) elismerve, hogy a fogyatékosság egy változó fogalom, továbbá, hogy a fogyatékosság a fogyatékossággal élő személyek és az attitűdbeli, illetve a környezeti akadályok kölcsönhatásának következménye, amely gátolja őket a társadalomban való teljes és hatékony, másokkal azonos alapon történő részvételben”.

3. CIKK: ÁLTALÁNOS ALAPELVEK

- a veleszületett méltóság és az egyéni autonómia tisztelete
- a hátrányos megkülönböztetés tilalma
- a társadalmi integráció
- a másság tisztelete
- az esélyegyenlőség
- az akadálymentesség
- a nők es férfiak közötti egyenlőség
- a fogyatékossággal elő gyermekek formálódó képességeinek es identitásuk megőrzéséhez fűződő jogának tiszteletben tartása

A VELESZÜLETETT MÉLTÓSÁG ÉS AZ EGYÉNI AUTONÓMIA TISZTELETE

- A veleszületett méltósághoz való jog biztosítja az egyén testi-lelki integritását, a szellemi-erkölcsi személyiség identitását, az emberek alapvető jogegyenlőségét és a megélhetéshez szükséges létminimumot.

Területei:

- emberi élet védelme, abúzus,;
- magánszféra védelme: magánélet, család, otthon, levelezés;
- védelem a diszkriminációval szemben,
- megélhetéshez szükséges létminimum

A HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA

- „**Közvetlen** hátrányos megkülönböztetésnek minősül az **olyan rendelkezés**, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport pl. nő, etnikai, fogyatékossága stb. miatt részesül más, **összehasonlítható helyzetben levő személyhez vagy csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban.”**
- **Közvetett:** ha valaki/valakik egy **látszólag semleges magatartás, intézkedés vagy rendelkezés** miatt kerül lényegesen nagyobb arányban hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévők. (személyek, csoportok)

A TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓ

- Olyan, mindent magába foglaló irányzat, melynél a társadalmi integráció **egyenlő jogokat és lehetőségeket jelent minden emberi lény számára.**
- a társadalmi integráció úgy értelmezhető mint a **harmonikus interakciót és szolidaritást elősegítő tényező** a társadalom minden szintjén (pl. fogyatékos személyek, közösségek, család stb.)
- Pl.: fogyatékkal élők beillesztése a társadalomba

A MÁSSÁG TISZTELETE

- A „más” szó valamihez, vagy valakihez viszonyítva fejez ki eltérést.
- A fogyatékossággal élő emberek is különböznek egymástól éppúgy, mint a nem fogyatékossággal élők.
- A másság önmagában nem minősít!
- „Ne az legyen az érdekes, hogy valami más, hogy szép, hanem hogy van!”
- **„A társadalom mássághoz való viszonya összetett tényezők függvénye. A nyitott, demokratikus társadalmakban a valamilyen szempontból más ember nem kap negatív megkülönböztető bélyeget, a másság nem befolyásolja az eltérő tulajdonságokat mutatók emberi minőségét. A pozitív másságszemlélet értékként kezeli a másságban kifejeződő egyediséget.”** (Illyés Sándor)

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG

- Ha a különböző helyzetben élő személyek az élet minden területén másokkal egyenlő módon élhetnek jogaikkal, és nem ütköznek akadályokba.

AKADÁLYMENTESSÉG

- Egy környezet (épített környezet), vagy szolgáltatás akkor akadálymentes, ha azt mindenki (bármely személy, fogyatékos személy) egyformán tudja használni.
- Itt a hozzáférhetőség fontossága, nagyobb jelentőséggel bír, mint a fogyatékosság fogalma.

NŐK ÉS FÉRFIAK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG

- A nemek közötti egyenlőség megvalósítása, a nők és leányok helyzetének megerősítése.

Pl.: A nemek közötti bérszakadék a férfi és női munkabér közötti különbségek

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ELŐ GYERMEKEK JOGAI

A fogyatékossággal elő gyermekek formálódó képességeinek es identitásuk megőrzéséhez fűződő jogának tiszteletben tartása

- a fogyatékossággal élő gyermekek a többi, ép gyermekkel egyenlő mértékben jogosultak az emberi-, és szabadságjogok élvezetére
- intézkedés során a gyermekek legfőbb érdekének elsőbbséget kell élvezni
- jogosultak az emberi-, és szabadságjogok élvezetére
- a családi élethez való jog-szüleivel élni
- fogyatékosságuk miatt ne kerüljenek gyermekvédelmi szakellátásba

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

HIVATKOZÁSOK

- 2 dia: kép: Kép: https://transparency.hu/hirek/az-ensz-polgari-es-politikai-jogok-egyezsegokmanya/orig_ensz/
- 3.dia: A fogyatékossággal élő személyek jogai Szerző: BÁRD Petra Affiliáció: habilitált egyetemi docens, ELTE ÁJK 6.pv http://real.mtak.hu/94351/1/a-fogyatekossaggal-elo-szemelyek-jogai.pdf kép: http://www.hangyakozosseg.hu/hirek/12-szervezet-erdekkozosseget-kepviseltuk/
- 4. dia: kép: Kép: http://www.st3f.com/
- 5.dia: A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ensz - egyezmény és hatása a fogyatékosság és a z észszerű alkalmazkodás Doktori értekezés Mikola Orsolya Irén PDF-alapján
- 6. dia: Az Egyezmény teljes szövege ezen a hivatkozáson elérhető: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0700092.tv Kép: http://www.st3f.com/
- 9.dia: A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ensz - egyezmény és hatása a fogyatékosság és az észszerű alkalmazkodás Doktori értekezés Mikola Orsolya Irén PDF- 100.p Kép: https://sorosbarbara.blog.hu/2012/02/27/didaktikai_modellek_az_oktatasi_folyamatot_meghatarozo_alapelvek
- 10. dia Kép: https://munkajogportal.hu/mik-azok-a-munkajogi-alapelvek-es-mire-valok/
- 11.dia Az emberi méltósághoz való jog Szerző: Zakariás Kinga Affiliáció: egyetemi adjunktus, PPKE JÁK https://ijoten.hu/szocikk/az-emberi-meltosaghoz-valo-jog Kép: https://www.youtube.com/watch?v=MUiEcUW8gjE
- 12-dia: A hátrányos megkülönböztetés tilalma a magyar jogban pdf. (szerző nélküli) Kép: http://profit7.hu/jogi-szakerto/diszkriminaljak-munkahelyen-itt-megtudhatja

HIVATKOZÁSOK

- 13.dia: https://hu.wikipedia.org/wiki/Integr%C3%A1ci%C3%B3 Kép: https://autizmuslive.blog.hu/2017/04/22/vendegiras_a_napos_oldal_integracio
- 14.dia: https://hu.wikipedia.org/wiki/Integr%C3%A1ci%C3%B3https://onkenyes.hu/a-massag-szep/ Másság és differenciálás az ezredfordulón Országos Közoktatási Intézet > Új Pedagógiai Szemle1999 január > Másság és emberi minőség https://epa.oszk.hu/00000/00035/00023/1999-01-ko-Illyes-Massag.html Kép: https://kidsnews.hu/2018/04/massag-szerintem-mindenki-maskepp-egyforma/
- 15. dia https://sinosz.hu/eselyegyenlosegi-fogalomtar/19-akadalymentes/Kép:http://onalloelet.hu/akadalymentesseg/
- 16. dia https: //sinosz.hu/eselyegyenlosegi-fogalomtar/19-akadalymentes/Kép: https://filmpiknik.hu/akadalymentesseg
- 17. dia Nemek közötti egyenlőség
- A nemek közti egyenlőség megvalósítása és a nők és leányok helyzetének megerősítése. http://ffcelok.hu/celok/nemek-kozotti-egyenloseg/ kép: https://www.peticiok.com/hatekony_fellepest_a_nk_elleni_es_csaladon_beluli_erszak_ellen
- 18. dia https://sinosz.hu/wp/wp-content/uploads/2015/05/gyermekek-jogai-ensz-egyezmeny.pdf Kép: Hogyan tegye gyermekét boldogabbá és kiegyensúlyozottabbá? http://www.boldog-gyermek.hu/